

Мапирање на најчесто посетуваните региони во Македонија од страна на туристите

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство,
Скопје, Р. Македонија, 2018

Петреска Емилија 141017
Петровска Викторија 141076
Ристеска Марија 141119
Ристевска Елена 147001
Османи Љона 131130

Анстракт — Идејата зад овој личен проект е потребата да се овозможи полесно спознавање на најпосетуваните туристички места во Република Македонија и анализирање на податоците од туризмот по региони. За секој оној што е заинтересиран за посета на атрактивни места, а воедно и за странските туристи, ова е идеален начин за приказ на туристички водич на географска мапа. Се ова е изработено во ArcGIS.

Клучни зборови: турист, места, најпосетувани.

I. Вовед

Секоја година бројот на туристи, а воедно и туристички места расте. Многу области во нашата земја кои постојано биле посетувани, сега нивниот број значително се зголемува, а вооедно и некои места кои не биле експонирани сега добиваат поголемо значење, бидејќи нивната посетеност е значително во пораст. Со тоа и нашиот интерес да работиме на оваа тема, допринесува за да се отсетиме на убавините и знаменитостите на нашата земја. Популарните веб-пребарувачи иако ги индексираат локациите на туристичките места, немаат дополнителни информации што точно нудат и најчесто новите податоци не се ажурирани. Имајќи го знаењето стекнато од предметот Географски информациски системи, нам ни се отворија можностите да допринесеме во изработката на мапата на најпосетуваните туристички места во нашата земја-Македонија и меѓу другото да помогнеме да ги информираме жителите и туристите со информации за сите 43 туристички места кои ние ги одбравме. За оваа цел ArcGIS пакетот (ArcMap, ArcCatalog и ArcToolbox) овозможи одлична обработка и приказ на податоците.

II. Опис на темата

Целта на оваа проектна задача е да се прикажат најпосетуваните туристички места во Македонија и прикажување и анализирање на податоците за туризам. За потребите на овој проект за почеток импортиравме мапа од ArcGIS Online за регионите во Р.Македонија.

Новата геодата база креирана автоматски од ArcGIS Online (во C:\...\ArcGIS\Web Maps), која потоа ќе ја употребуваме и за другите податоци, ќе ја копираме во папката на проектот заедно со мапата. Потоа, локациите на секое место кое што сметавме дека е меѓу најпосетуваните, ги баравме преку UTM коор-динати. Како геометарски вид на оваа класа избравме Point. Како атрибути на оваа класа избравме да бидат:

- Посебено име за секое избрано место
- Форма (Point)
- UTM координати на избраното место
- Линк (string во кој се напишани детални информации)

Внесување на туристичките места – прв начин

Потоа со кликање десен клик врз мапата и избирање на опцијата Start Editing започнавме со внесување на туристичките места.

Најпосетувани туристички места во Македонија	UTM	Links
1. Милениумски крст Водно	34T 532683 4645996	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%BE
2. Мака	34T 524869 4643158	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%B0
3. Камен мост Сопце	34T 535868 4649533	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD_%D0
4. Скопско Кале	34T 535976 464967	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B5%D1%81%D0%B
5. Стара скопска чаршија	34T 536187 4649952	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B0_%D1%
6. Шарена црква во Тетово	34T 497247 4650410	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B5%D0%B0%D0%F
7. Манастир Св. Јован Бигорски	34T 467360 4607600	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%8
8. Марков Манастир	34T 533848 4638631	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B8%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B
9. Милково	34T 477795 4610952	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B
10. Пловна Шума	34T 490064 4651556	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B2%D0%B0%D0%B5%D0%B2%D0%B
11. Каменски кули - Кулина	34T 587000 4661908	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%
12. Манастир Св. Јован Осоговски	34T 612448 4673837	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%81%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B
13. Стоби	34T 581312 4600459	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%82%D0%BE%D0%B1%D0%B8
14. Осоговски Манастир	34T 612448 4673837	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%81%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B
15. Галичник	34T 471085 4604777	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B
16. Крпац	34T 576597 4684643	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B
17. Плавиник - Охрид	34T 482473 4551293	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BB%D0%B0%D0%B5%D1%88%D0%B
18. Манастир Св. Наум	34T 478147 4552930	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B8_%D0%
19. Залив на коските - Охрид	34T 483015 4538129	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B2_%D0
20. Св. Јован Канео	34T 482256 4551110	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B0_%D2%
21. Пресипско Езеро	34T 503808 4527657	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B8%D0%B
22. Музеј на македонската борба	34T 535866 4649651	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%83%D0%B7%D0%B5%D1%86_%D0%
23. Виваци	34T 465900 4556511	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%B0%D0%B
24. Пелавстр	34T 515508 4539139	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%8
25. Шаров сокак Битола	34T 528162 4542030	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B0%BA_%D0
26. Капино кале - Кичево	34T 497172 4595683	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%
27. Херцего	34T 528800 4540044	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%B
28. Мечини Камен Крушево	34T 519515 4579487	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B5%D1%87%D0%BA%D0%B8%D0%B
29. Пешча - Македонски брод	34T 520828 4599167	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B5%D1%88%D0%BA%D0%B8%D0%B
30. Могилна на непобедните во Призрен	34T 546402 4576022	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BB%D0%
31. Маркови кули - Призрен	34T 545038 4579039	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BA%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B
32. Манастир Џре Призрен	34T 528501 4596696	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%80%D0%B7%D0%B2%D0%B2%D1%8
33. Синалска Водопа	34T 658842 4581048	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BC%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%
34. Колешинска Водопа	34T 651120 4581253	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%88%D0%B
35. Беровско Езеро	34T 658669 4614782	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D1%80%D0%B0%D0%B5%D0%B2%D1%8
36. Понишка - Кочани	34T 612022 4645493	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B
37. Џорџиско езеро	34T 646735 4562436	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B0%D0%B
38. Негорски брв	34T 625933 4558977	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B5%D0%B7%D0%BE%D1%80%D1%8
39. Катланово	34T 556681 4638899	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B0%D0%B
40. Езеро Младост Велес	34T 563210 4592861	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%BB%D0%B0%D0%B8%D0%BA%D0%B
41. Градски музеј Неготино	34T 590388 4592861	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B3%D0%B7%D0%B5%D1%86_%D0%
42. Сант кула Кратово	34T 597742 4659211	https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A9%D0%B0%D0%B0%D0%B4%D1%82

Слика 2 : Приказ на Open Attribute Table команда

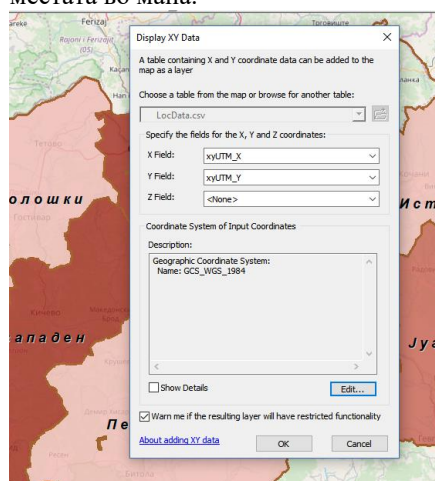
Откако ја исполниме табелата со податоци за сите туристички места, координатите ги внесовме со помош на XY локаторот во ArcMaps.

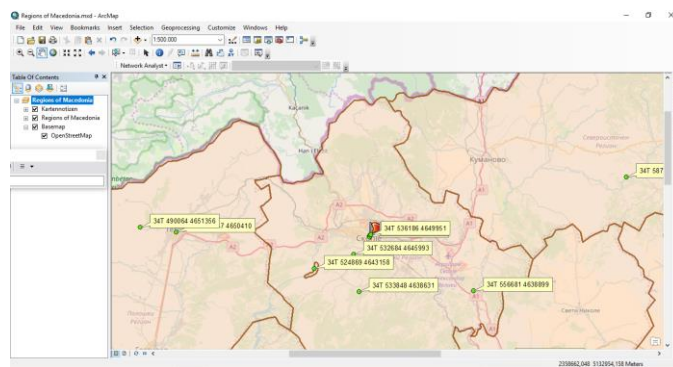
Слика 3: XY локатор на координати во ArcMap

Внесување на туристичките места – втор начин

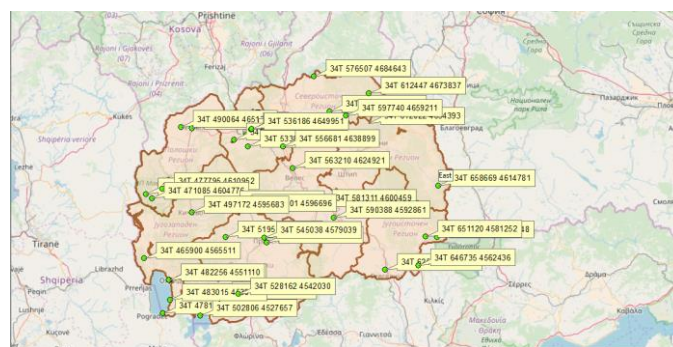
Податоците за туристичките места ги внесовме во една датотека во csv формат. Со кликање на Add data ја внесовме датотеката, потоа во табелата автоматски се внесуваат x и y координатите и со кликање десен клик на табелата и потоа Display XY Data.. ги прикажуваме местата во мапа.

Бидејќи не ни беше потребно растојание меѓу две локации, останатите екстензии од типот на Network Analyst не ни беа неопходни. Во прилог следуваат скринови од поделни места поделени на региони, кои што на првата мапа се преклопуваа и имаше нејасен поглед.

Слика 1: Скопски регион

Слика 2: Комплетна мапа Р.Македонија

III. Креирање база со податоци и инкорпорирање податоци

Податоците кои ги користевме за изработка на овој проект се преземени од официјалните веб сајтови на секој од сервисите и најновите ажурирани верзии на мапите. Координатите за географска должина и ширина, се изцрпени од главниот сервис за мапи на Google и Wikipedia, поентирајќи точно на локацијата каде што се наоѓа туристичката дестинација која ја мапираме. Земајќи ги сите податоци за секое место, од горенаведените извори составивме една мапа. Податоците за бројот на туристи и капацитетот за сместување по региони се земени од МАКСтат базата на податоци (<http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pXweb/mk/MakStat/>).

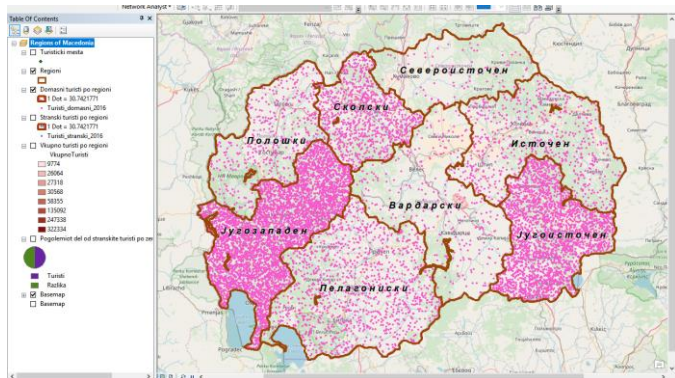
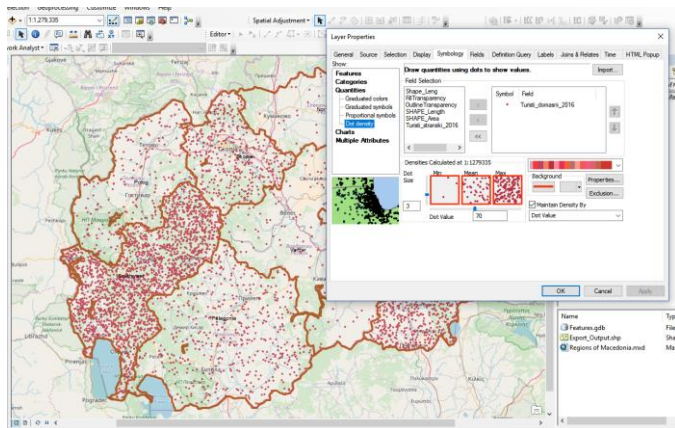
IV. Анализа на податоците

За анализа на податоците за бројот на туристи (домашни и странски), капацитетот за сместување и најголемиот дел од туристите по земја на припадност по региони во Македонија ги користевме овие својства на слоевите: Symbology (Layer Properties/Symbology), Labels (Layer Properties/Labels) и Display (Layer Properties/Display). Креиравме пет слоеви за анализирање на податоците и за секој слој посебно ги внесовме потребните податоци.

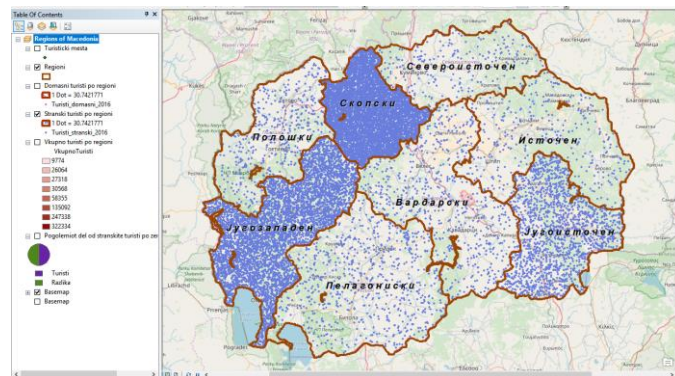
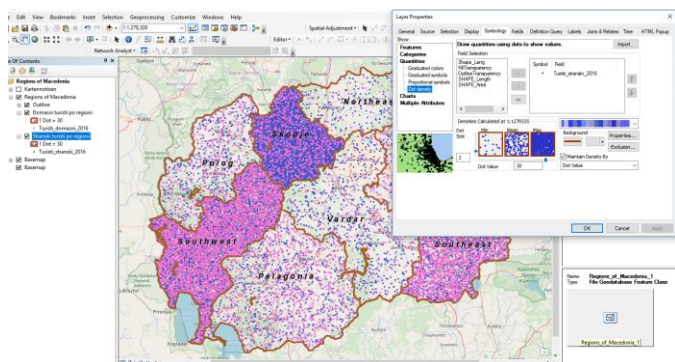
1. Прв слој – Домашни туристи по региони

Првата слика покажува кој symbology тип е користен и како, доколку втората слика го прикажува слојот. Во овој начин многу лесно се гледа кој регион е повеќе посетуван од домашните туристи.

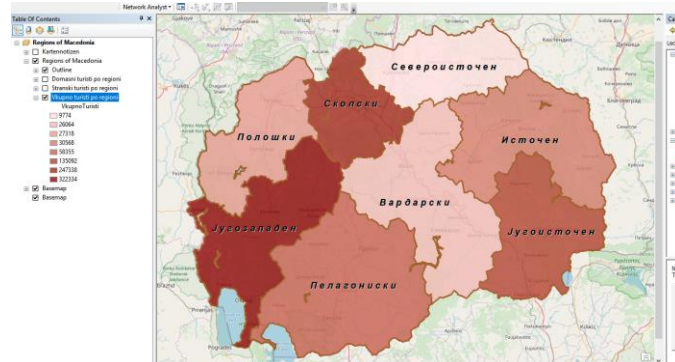
2. Втор слој – Странски туристи по региони

Првата слика покажува кој symbology тип е користен и како, доколку втората слика го прикажува слојот. Во овој начин многу лесно се гледа кој регион е повеќе посетуван од странските туристи.

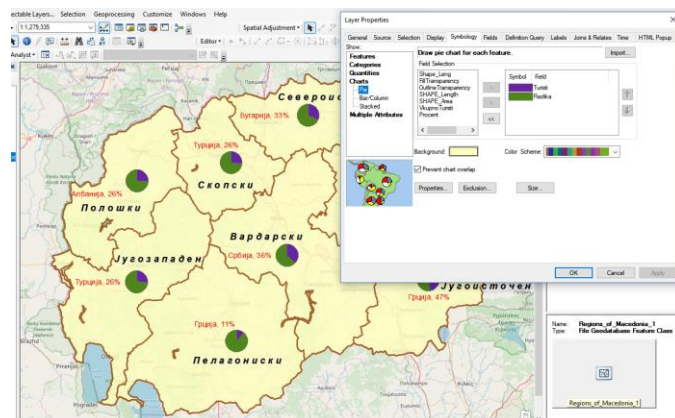
3. Трет слој – Вкупно туристи по региони

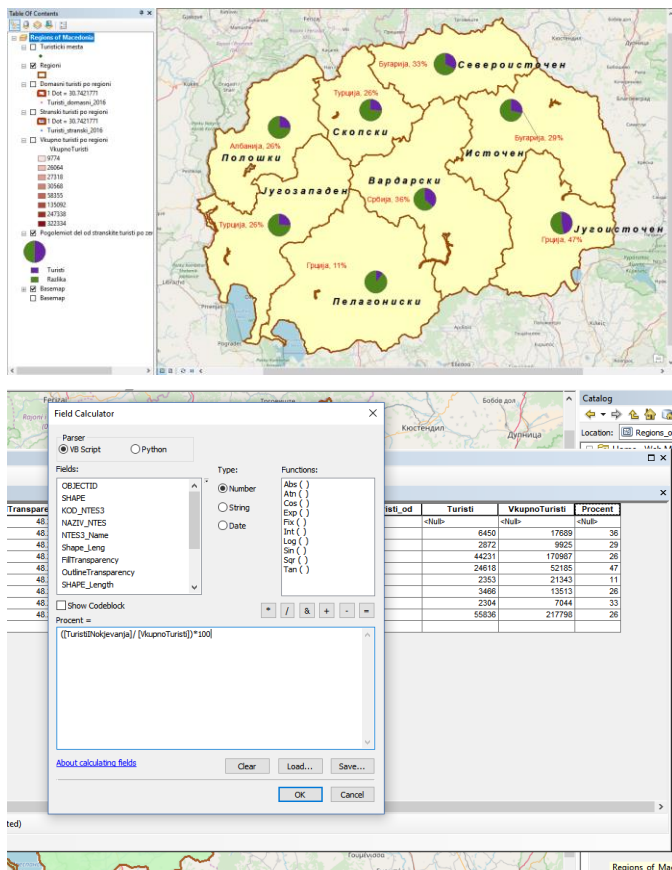
Во овој слој е искористен Symbology/Quantities/Graduated colors. Во овој начин многу лесно се гледа кој е најпосетуваниот регион.

4. Четврт слој – Поголемиот дел од странските туристи по земја на припадност по региони

Првата слика покажува кој symbology тип е користен и како, доколку втората слика го прикажува слојот. Во табелата на овој слој за пресметување на разликата на туристи по земја на припадност и процентот на таа земја креиравме уште две колони и за пополнување на истите користевме calculated field (трета слика).

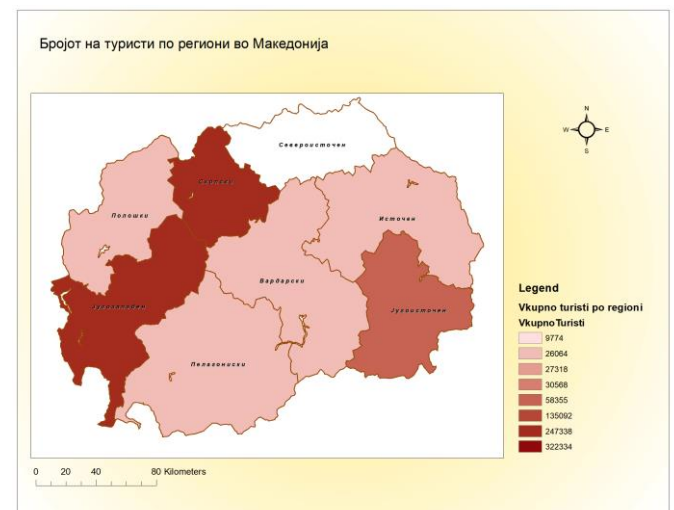
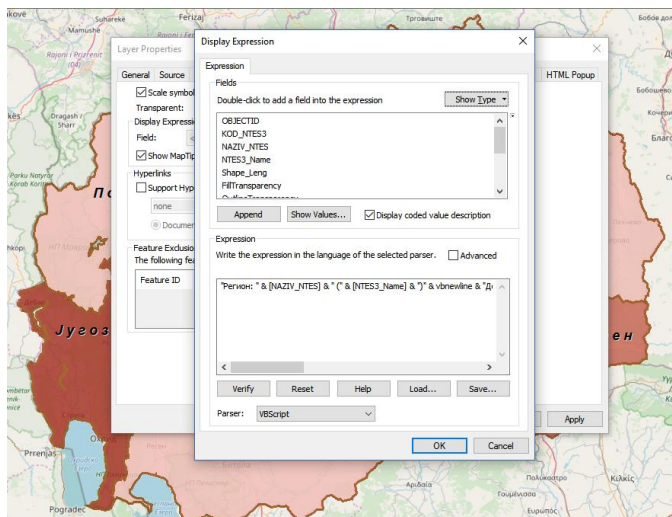

V. Креирање на Map Layout

Причината за креирање на Map Layout е за да имаме по убав приказ на мапата на најпосетуваните региони во Македонија, доколку сакаме да ја употребуваме таа мапа и во друг формат (слика, пдф). За креирање на Map Layout се менува View во Layout View, се инсертираат потребните информации од Insert и на крај се екпортира (File/Export map) мапата на саканиот формат.

5. Петти слој – Региони

Првата слика покажува како се внесуваат податоците во Display Expression, доколку втората слика го прикажува слојот. Во овој слој се прикажуваат податоците за секој регион со користење на Display.

VI. Резултат

Краен резултат од проектот е мапа со еден слој за Basemap, еден слој за мапирање на туристичките места и пет слоеви за анализирање и прикажување на податоците за туризам по региони во Македонија.

Финален изглед на мапата

VII. JavaScript webpage

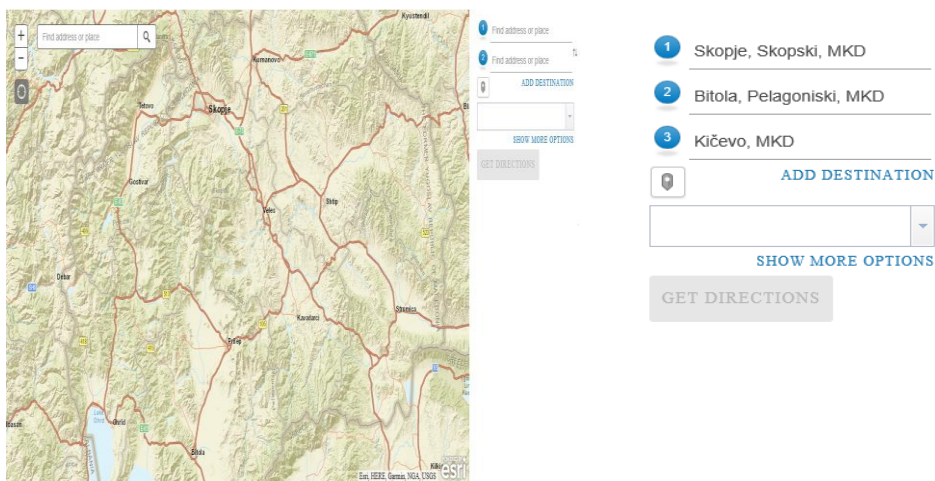
Искористувајќи ја можноста која ја нуди ArcGIS апликацијата, наречена сервис, откако креиравме account на официјалната страна на ArcGIS и откако го авторизиравме проектот, креираната мапа ја прикачивме на серверот на ArcGIS за да можеме да ја искористиме во изработување на веб-страница која ќе им овозможи на корисниците полесно достапен пристап до мапата на сите туристички места во Македонија. Со

клик врз точката која припаѓа на некоја од местата се отвора прозорче со податоците внесени за туристичкото место.

Дополнително, во веб-страницата имаме креирано:

- Map Zoom Slider > Копчиња + и – за подобра прегледност на мапата во зависност од желбите на корисникот
- LocateButton > Се користи за наоѓање на локацијата
- Search Button > Со внесување комплетна адреса ја наоѓа нејзината локација

Комплетниот html, css и javascript код е внесен во webpage.html датотеката во папката на проектот, поради тоа што кодот е голем не го ставивме во документацијата, но во продолжение се финалните слики на webpage.

VIII. Заклучок

Се надеваме дека овој проект барем малку допринесе во јавната збирка на ArcMap датотеки кои може да помогнат на многу корисници да имаат преглед на туристичките места во нашата земја. Лесно може да се лоцираат или пак пронајдат одредени места преку имплементацијата на нашата веб страна. Од овој труд убедени сме дека оваа мапа може да помогне на секој заинтересиран да посети некоја знаменитост во Република Македонија.